

CPVO

Community Plant Variety Office

DISCLAIMER

The present version of the national guideline has been accepted by the President of the CPVO for its use in technical examinations carried out on behalf of the CPVO or for the take-over of reports serving as a basis for a CPVO decision.

CENTRALNY OŚRODEK BADANIA ODMIAN ROŚLIN UPRAWNYCH

Słupia Wielka

METODYKA

BADANIA ODREŹBNOŚCI, WYRÓWNANIA I TRWAŁOŚCI (OWT)

KLON
Acer L.

I. PRZEDMIOT METODYKI

Metodyka badania odrębności, wyrównania i trwałości (OWT) berberysa, została opracowana w oparciu o „Wytyczne UPOV”. Stosuje się ją do przeprowadzania badań OWT wszystkich odmian klonu (*Acer L.*)

II. DOSTARCZANIE MATERIAŁU ROŚLINNEGO

1. Kolekcje odmian

Dla celów ustalenia odrębności odmian kandydujących powinny być utrzymywane kolekcje odmian. Kolekcja może zawierać zarówno „żywy” materiał jak i informacje opisowe. Odmiana będzie włączona do kolekcji jedynie, gdy jej materiał roślinny jest dostępny do wykonania badania. Kolekcja powinna opierać się na odmianach:

- wpisanych lub chronionych na poziomie Unii Europejskiej lub przynajmniej w jednym z krajów członkowskich UE,
- chronionych w innym kraju członkowskim UPOV,
- innych powszechnie znanych.

2. Wymagania dotyczące materiału roślinnego dostarczanego do badań

Materiał roślinny dostarczany jest do badań jako 3-4 letnie rośliny, szczepione w pojemnikach.

Liczba roślin w doświadczeniu – 8 sztuk (dwa powtórzenia po 4 rośliny).

Termin dostarczania materiału do badań: 13-14 tydzień

Dostarczony materiał roślinny powinien być wizualnie zdrowy, żywotny, nie zaatakowany przez szkodniki lub choroby.

3. Warunki wzrostu i schemat doświadczenia

Badanie odmiany obejmuje co najmniej dwa sezony wegetacyjne.

Badania powinny być prowadzone w warunkach zapewniających normalny wzrost roślin.

Jeśli nie podano inaczej wszystkie obserwacje powinny być prowadzone na 6 pojedynczych roślinach lub częściach pobranych z każdej z 6 roślin.

Obserwacje barwy poszczególnych elementów rośliny wykonuje się w oparciu o katalog barw RHS Colour Chart, wyd. Londyn 2001.

4. Grupowanie odmian

Aby ułatwić ocenę odrębności porównywane odmiany muszą być podzielone na grupy. Do celów grupowania odpowiednie są cechy, które nie zmieniają się lub zmieniają się tylko nieznacznie w obrębie odmiany. Odmiany do badań należy pogrupować według następujących cech:

- Roślina: typ (cecha nr 1)
- Liść: typ (cecha nr 18)

II. KRYTERIA DECYZJI

1. Odrębność

Odmiana badana w celu przyznania hodowcy wyłącznego prawa będzie uznana za odrębną, jeżeli spełnia wymagania Artykułu 5 pkt. 1 ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin.

2. Wyrównanie

W przypadku obserwacji wizualnych wyrównanie jest oceniane w oparciu o występowanie roślin nietypowych.

Do oceny wyrównania stosuje się standard populacyjny 1% i prawdopodobieństwo przyjęcia co najmniej 95% np. dla wegetatywnie rozmnażanych przy liczbie roślin od 6 do 35 dopuszcza się tylko 1 roślinę nietypową (off-type).

3. Trwałość

Odmiana będzie uznana za wystarczająco trwałą, jeżeli nie ma dowodu na brak jej wyrównania.

III. OBJAŚNIENIA DO TABELI CECH

Rodzaj cechy

QL - cecha jakościowa

QN - cecha ilościowa

PQ - cecha pseudo-jakościowa

G – cecha do grupowania odmian

(*) – wg zaleceń UPOV cecha określana zawsze i uwzględniana w opisie odmiany

(+) - dodatkowe objaśnienie cechy w załączniku

Typ obserwacji

MG – pojedynczy pomiar grupy roślin lub ich części do oceny odrębności

MS – pomiar pojedynczych roślin lub ich części do oceny odrębności

VG – jednorazowa obserwacja grupy roślin lub ich części do oceny odrębności

VS – obserwacja pojedynczych roślin lub ich części do oceny odrębności

Gdy metoda obserwacji jest przypisana do cechy, pierwsza litera skrótu zależy od tego czy podejmowane działanie jest obserwacją wizualną (V) czy pomiarem (M).

Druga litera skrótu (G albo S) określa liczbę obserwacji, jaką specjalista przypisuje do każdej odmiany.

Jeżeli do oceny przejawu cechy u odmiany stosowana jest jednorazowa obserwacja grupy składającej się z nieokreślonej liczby pojedynczych roślin to mówimy o obserwacji wizualnej lub pomiarze wykonywanym na grupie roślin, dlatego przypisujemy literę G (VG lub MG). Jeżeli specjalista wykonuje więcej niż jedną obserwację grupy roślin i ostatecznie uzyskujemy tylko jedną ocenę końcową dla odmiany, wtedy przydzielamy literę G (np. pomiar długości roślin na poletku MG, wizualna obserwacja zielonej barwy liści na poletku VG).

Jeżeli do oceny przejawu cechy u odmiany jest konieczne, żeby obserwować określoną liczbę pojedynczych roślin powinniśmy przypisać literę S (VS lub MS). Dane z pojedynczych roślin są zbierane dla odmiany do dalszych obliczeń, które ostatecznie określają odmianę (np. pomiar długości kłosów - MS, wizualna obserwacja pokroju pojedynczych roślin w trawach - VS).

KLON
(*Acer L.*)
Tabela cech opisowych

Nr UPOV UPOV No.	Nr kraj. National No.	Cecha Characteristics	Określenie polskie State of expression	Określenie angielskie State of expression	Odmiany przykładowe Example varieties	Ocena Note
1	2	3	4	5	6	7
G	1	Roślina: typ <i>Plant: type</i>	drzewo	tree		1
			krzew	shrub		2
	2	Roślina: pokrój <i>Plant: growth habit</i>	kolumnowy	columnar		1
			owalny	oval		2
			zaokrąglony	rounded		3
			piramidalny	pyramidal		4
			kielichokształny	vase-shaped		5
	3	Roślina: siła wzrostu <i>Plant: vigour</i>	słaba	weak		3
			średnia	medium		5
			silna	strong		7
(a)	4	Pęd tegoroczny: grubość (w środku międzywęźla) <i>Current shoot: thickness (measure at middle of internode)</i>	cienki	thin		3
			średni	medium		5
			gruby	thick		7
(a)	5	Pęd tegoroczny: barwa <i>Current shoot: colour</i>	biała	white		1
			zielona	green		2
			jasnobrązowa	light brown		3
			brązowa	medium brown		4
			ciemnobrązowa	dark brown		5
			czerwonawobrązowa	reddish brown		6
			purpurowobrązowa	purplish brown		7
			szara	grey		8
(b)	6	Pęd tegoroczny: omszenie <i>Current shoot: pubescence</i>	brak lub bardzo słabe	absent or very weak		1
			słabe	weak		3
			średnie	medium		5
			silne	strong		7
(b)	7	Pęd tegoroczny: nalot woskowy <i>Current shoot: waxy bloom</i>	brak lub bardzo słaby	absent or very weak		1
			słaby	weak		3
			średni	medium		5
			silny	strong		7

Nr UPOV UPOV No.	Nr kraj. National No.	Cecha Characteristics	Określenie polskie State of expression	Określenie angielskie State of expression	Odmiany przykładowe Example varieties	Ocena Note
1	2	3	4	5	6	7
(a)	8	Pęd tegoroczny: przekrój poprzeczny (w środku międzywęźla) <i>Current shoot: shape in cross-section (measure in the middle of internode)</i>	kanciasty	angular		1
			okrągły	round		2
			kwadratowy	square		3
			inny (podać jaki)	other (describe)		4
(a)	9	Pęd tegoroczny: struktura kory <i>Current shoot: texture of bark</i>	gładka	smooth		1
			spękana	fissured		2
			cętkowana (kropkowana z zagłębieniami)	punctuate (dotted with depressions)		3
			korkowa	corky		4
			łuszcząca się	exfoliating		5
(a)	10	Pęd tegoroczny: liczba przetchlinek <i>Current shoot: number of lenticels</i>	brak lub bardzo mała	absent or very few		1
			mała	few		3
			średnia	medium		5
			liczne	numerous		7
			bardzo liczne	very numerous		9
(a)	11	Pęd tegoroczny: wielkość przetchlinek (jeśli występują) <i>Current shoot: size of lenticels (if present)</i>	małe	small		3
			średnie	medium		5
			duże	large		7
(c)	12	Pąk: wielkość <i>Bud: size</i>	mały	small		3
			średni	medium		5
			duży	large		7
(c)	13	Pąk: barwa <i>Bud: colour</i>	zielona	green		1
			brązowa	brown		2
			czerwonawobrązowa	reddish brown		3
			szarawobrązowa	greyish brown		4
			czerwonawo purpurowa	reddish purple		5
			inna (podać jaka)	other (describe)		6
(c) (+)	14	Pąk: kształt <i>Bud: shape</i>	jajowaty	ovoid		1
			trójgraniasty (3-boczny)	triangular (3-sided)		2
			piramidalny (4-boczny)	pyramidal (4-sided)		3
			stożkowaty	conical		4

Nr UPOV UPOV No.	Nr kraj. National No.	Cecha Characteristics	Określenie polskie State of expression	Określenie angielskie State of expression	Odmiany przykładowe Example varieties	Ocena Note
1	2	3	4	5	6	7
(c)	15	Pąk: kształt wierzchołka <i>Bud: shape of apex</i>	zaostrozony	pointed		1
			zaokrąglony	rounded		2
(c)	16	Pąk: omszenie <i>Bud: pubescence</i>	brak	absent		1
			występuje	present		9
(c)	17	Pąk: zachodzenie łusek <i>Bud: overlapping of scales</i>	nie zachodzące (skorupowate)	not overlapping (valvate)		1
			częściowo zachodzące (dachówkowate)	partly overlapping (imbricate)		5
			bardzo zachodzące	very overlapping		9
G	18	Liść: typ <i>Leaf: type</i>	pojedynczy	simple		1
			pierzasto złożony	pinnately compound		2
			dłoniasto złożony	palmately compound		3
(+) 19	Błazka liściowa: długość (dla liści złożonych mierzyć <u>listek</u> środkowy) <i>Leaf blade: length (cm) (for compound leaves, measure entire leaf)</i>	krótka	short		3	
		średnia	medium		5	
		długa	long		7	
(+) 20	Błazka liściowa: szerokość (dla liści złożonych mierzyć <u>listek</u> środkowy w najszerszym miejscu) <i>Leaf blade: length (cm) (for compound leaves, measure entire leaf at widest point)</i>	wąska	narrow		3	
		średnia	medium		5	
		szeroka	broad		7	
(+) 21	Błazka liściowa: kształt (obserwować w ogólnym zarysie liścia, włączając te z płatkami) <i>Leaf blade: shape (observe general outline of leaves, including those with lobes)</i>	jajowaty	ovate		1	
		lancetowaty	lanceolate		2	
		eliptyczny	elliptical		3	
		odwrotnie jajowaty	obovate		4	
		podłużny	oblong		5	
		zaokrąglony	rounded		6	
(+) 22	Błazka liściowa: kształt nasady <i>Leaf blade: shape of base</i>	klinowata	cuneate		1	
		ostra	acute		2	
		zaokrąglona	rounded		3	
		asymetryczna	asymmetric		4	
		sercowata	cordate		5	
		ścięta	truncate		6	

Nr UPOV UPOV No.	Nr kraj. National No.	Cecha Characteristics	Określenie polskie State of expression	Określenie angielskie State of expression	Odmiany przykładowe Example varieties	Ocena Note
1	2	3	4	5	6	7
(+) 23		Błazka liściowa: kształt wierzchołka <i>Leaf blade: shape of apex</i>	klinowaty	cuneate		1
			zaostrozony	acuminate		2
			ostry	acute		3
			zaokrąglony	rounded		4
(+) 24		Błazka liściowa: brzeg <i>Leaf blade: margins</i>	całe	entire		1
			piłkowane	serrate		2
			podwójnie piłkowane	doubly-serrate		3
			ząbkowane	dentate		4
25		Błazka liściowa: pofałdowanie (falistość) <i>Leaf blade: undulation (waviness)</i>	brak lub bardzo słabe	absent or very weak		1
			słabe	weak		3
			średnie	medium		5
			silne	strong		7
			bardzo silne	very strong		9
26		Błazka liściowa: płaty <i>Leaf blade: lobes</i>	brak	absent		1
			występują	present		9
27		Błazka liściowa: głębokość zatok (jeśli występują) <i>Leaf blade: depth of lobe sinus (if applicable)</i>	płytkie	shallow		3
			średnie	medium		5
			głębokie	deep		7
28		Błazka liściowa: brzeg zatok (jeśli występują) <i>Leaf blade: margin of lobe sinus (if present)</i>	całe	entire		1
			ząbkowany	toothed		2
			wielosekcyjny	multi-dissected		3
(+) 29		Błazka liściowa: kształt płata (jeśli występują) <i>Leaf blade: shape of lobe (if present)</i>	jajowaty	ovate		1
			podłużny	oblong		2
			równowąski	linear		3
			trójgraniasty	triangular		4
30		Błazka liściowa: gęstość omszenia na górnej stronie młodych liści <i>Leaf blade: density of pubescence on upper surface of young leaves</i>	brak lub bardzo słabe	absent or very weak		1
			słabe	weak		3
			średnie	medium		5
			silne	strong		7
			bardzo silne	very strong		9

Nr UPOV UPOV No.	Nr kraj. National No.	Cecha Characteristics	Określenie polskie State of expression	Określenie angielskie State of expression	Odmiany przykładowe Example varieties	Ocena Note
1	2	3	4	5	6	7
31		Błaszka liściowa: gęstość omszenia na dolnej stronie <i>Leaf blade: density of pubescence on lower surface</i>	brak lub bardzo słabe	absent or very weak		1
			słabe	weak		3
			średnie	medium		5
			silne	strong		7
			bardzo silne	very strong		9
32		Błaszka liściowa: rozmieszczenie omszenia <i>Leaf blade: distribution of pubescence</i>	na całym liściu	over entire leaf		1
			na brzegach	on leaf margins		2
			w kątach nerwów na dolnej stronie	vein axils on lower surface		3
33		Błaszka liściowa: barwa omszenia (jeśli występuje) <i>Leaf blade: colour of pubescence (if present)</i>	biała	white		1
			szara	grey		2
			czerwona	red		3
			brązowa	brown		4
34		Błaszka liściowa: sinawy nalot (nalot woskowy) na dolnej powierzchni <i>Leaf blade: glaucosity (waxy bloom) on lower surface</i>	brak lub bardzo słaby (połyskujący)	absent or very weak (glossy)		1
			słaby	weak		3
			średni	medium		5
			silny	strong		7
			bardzo silny	very strong		9
35		Błaszka liściowa: barwa podczas rozwijania się pierwszego liścia <i>Leaf blade: colour when first unfolding</i>	żółta	yellow		1
			zielona	green		2
			brązowa	bronze		3
			różowa	pink		4
			czerwona	red		5
			purpurowa	purple		6
36		Błaszka liściowa: barwa podstawowa górnej powierzchni <i>Leaf blade: main colour of upper surface</i>	żółta	yellow		1
			jasnozielona	light green		2
			zielona	medium green		3
			ciemnozielona	dark green		4
			niebieskawozielona	bluish-green		5
			brązowa	bronze		6
			czerwonawo-purpurowa	reddish-purple		7

Nr UPOV UPOV No.	Nr kraj. National No.	Cecha Characteristics	Określenie polskie State of expression	Określenie angielskie State of expression	Odmiany przykładowe Example varieties	Ocena Note
1	2	3	4	5	6	7
37		Błazka liściowa: barwa dolnej powierzchni <i>Leaf blade: colour of lower surface</i>	żółtozielona	yellow green		1
			jasnozielona	light green		2
			szarzielona	grey-green		3
			srebrna	silver		4
38		Błazka liściowa: różnobarwność <i>Leaf blade: variegation</i>	brak	absent		1
			występuje	present		9
39		Błazka liściowa: liczba barw <i>Leaf blade: number of color</i>	jedna	one		1
			dwie	two		2
			więcej niż dwie	more than two		3
40		Ogonek liściowy: zabarwienie antocyjanowe <i>Petiole: anthocyanin colouration</i>	brak lub bardzo słabe	absent or very weak		1
			słabe	weak		3
			średnie	medium		5
			silne	strong		7
			bardzo silne	very strong		9
41		Liść: przylistki <i>Leaf: stipules</i>	brak	absent		1
			występują	present		9
42		Kwiatostan: typ <i>Flower: type</i>	pojedynczy	single		1
			grono	raceme		2
			baldachogrono	corymb		3
			wiecha	panicle		4
43		Kwiat: wielkość <i>Flower: size</i>	mały	small		3
			średni	medium		5
			duży	large		7
44		Kwiat: barwa płatka korony <i>Flower: colour of corolla</i>	biała	white		1
			kremowa	cream		2
			żółta	yellow		3
			zielona	green		4
			czerwona	red		5
			inna (podać jaka)	other (describe)		6

Uwagi do tabeli cech
(Comments on the Table of Characteristics):

- (a)-(d) W objaśnieniach podano szczegółowe zalecenia (*See Explanations on the Table of Characteristics concerning several characteristics*)
- (+) W objaśnieniach przedstawiono rysunek lub słowne wyjaśnienie (*See Explanations on the Table of Characteristics concerning individual characteristics*)
- QL Cecha jakościowa (*Qualitative characteristics*)
- QN Cecha ilościowa (*Quantitative characteristics*)
- PQ Cecha pseudo-jakościowa (*Pseudo-qualitative characteristics*)

Objaśnienia dotyczące kilku cech
(Explanations covering several characteristics)

Obserwacje cech oznaczonych literami wykonuje się zgodnie z poniższymi zaleceniami (*Characteristics containing the following key in the second column of the Table of Characteristics should be examined as indicated below*):

- (a) Obserwacje należy przeprowadzić jesienią po zakończeniu wegetacji (opadnięciu liści)
- (b) Obserwacje należy przeprowadzić w pełni wegetacji (latem)
- (c) Obserwacje należy przeprowadzić na pąku wierzchołkowym po zakończeniu wegetacji

Objaśnienia dotyczące pojedynczych cech
(Explanations for individual characteristics)

Ad 14. Pąk: kształt
Bud: shape

1
jajowaty

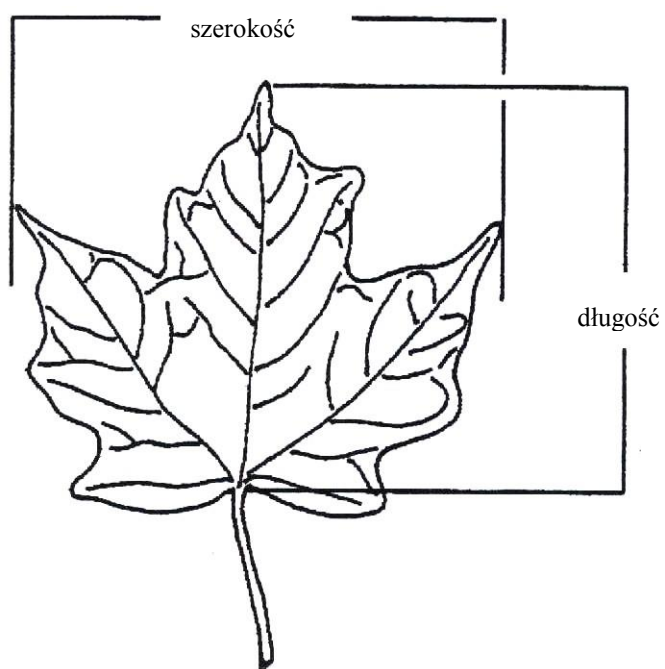
4
stożkowy

Ad 19. Blaszka liściowa: długość

Leaf blade: length

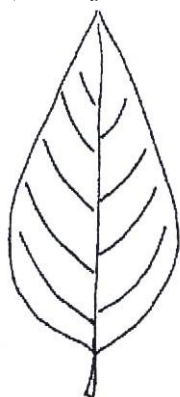
Ad 20. Blaszka liściowa: szerokość

Leaf blade: length

Ad 21. Blaszka liściowa: kształt (obserwować w ogólnym zarysie liścia, włączając te z płatkami)

Leaf blade: shape (observe general outline of leaves, including those with lobes)

1

jajowaty

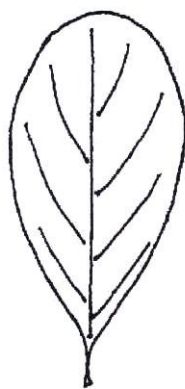
2

lancetowaty

3

eliptyczny

4

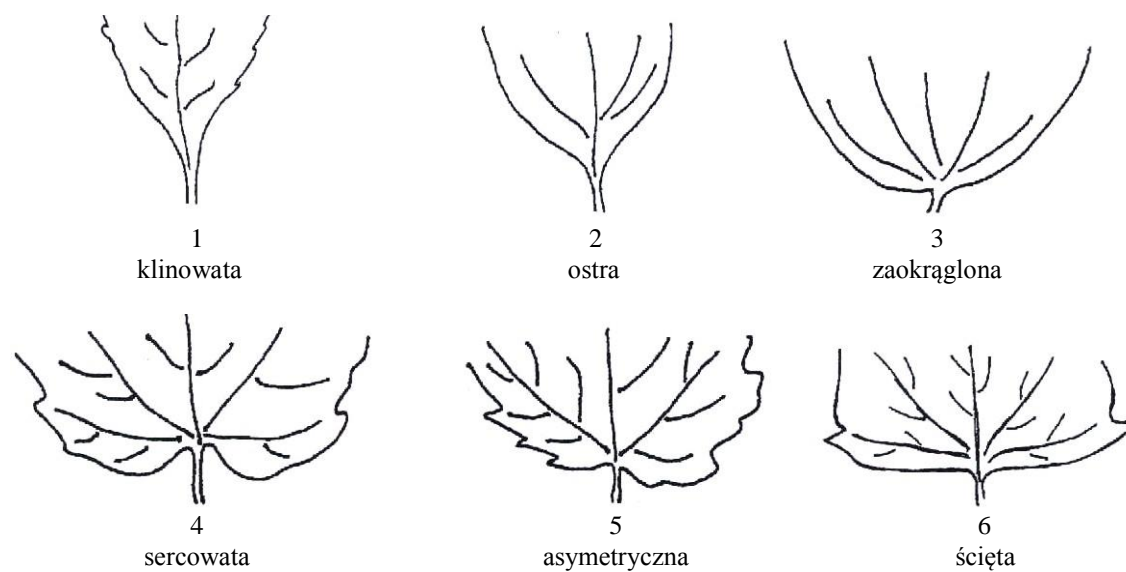
odwrotniejąowaty

5

podłużny

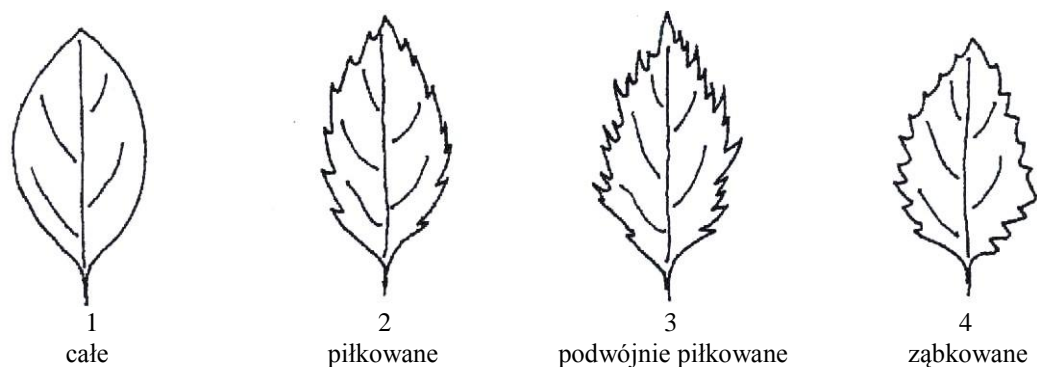
Ad 22. Blaszka liściowa: kształt nasady
Leaf blade: shape of base

Ad 23. Blaszka liściowa: kształt wierzchołka
Leaf blade: shape of apex

Ad 24. Blaszka liściowa: brzeg
Leaf blade: margins

Ad 29. Blaszka liściowa: kształt płata (jeśli występują)
Leaf blade: shape of lobe (if present)

1
jajowaty

2
podłużny

3
równowąski

4
trójganiasty